

Dialogens helbredende krefter

Hva er det med samtaler som har
helbredende krefter på psykisk smerte?

Psykologspesialist Per Arne Lidbom

22.09.17

○ Respekt ○ Faglig dyktighet ○ Tilgjengelighet ○ Engasjement

Dialogens helbredende krefter

- Tidligere:
  - Homostasetenking – «få regulert trykket»
  - Nøytral terapeutisk holdning
  - Det viktigste skjer inne i individet
  - Indre prosesser beskrives som indre strukturer og bevisste / ubevisste prosesser.
- I dag:
  - Fokus på relasjoner og kontekster
  - Legge til rette for menneskelige møter og samskapende prosesser hvor alle har en stemme
  - Å lytte til hverandre og sette ord på problemene
  - Terapeuter tilstede som levende personer

Dialogens helbredende kraft

- Fokus fra å søke etter årsaker til å snakke med den aktuelle personen og dem som har en nær relasjon til vedkommende.
- En god praksis handler nødvendigvis ikke om å fjerne symptomer, men å skape trygge rammer for at gode og nødvendige dialoger oppstår.
- En god terapeut er i samtalen et menneske som er tilstede og levende, som greier å frigjøre seg fra metoder og teknikker.

Dialogens helbredende krefter

- Felles deltagelse gjennom å lytte til hverandre utgjør utgangspunktet for en god praksis.
- Ved å fokusere på å skape dialog oppstår samskapende prosesser og et felles språk som hjelper klienten med å finne ord på sine opplevelser.
- Den viktigste oppgaven til terapeutene er å passe på at alle blir hørt, noe som forutsetter at noen gir svar.
- Det er i svaret meningen oppstår.
- Ingenting er så vondt for et menneske som ikke å få svar / respons (Bakhtin).

Dialogens helbredende krefter

- Monolog vs. dialog
  - Monologiske samtaler lukker dialogen reduserer polyfonien.
    - For eksempel ved diagnostiske intervjuer
  - Fra enfoldighet til mangfold – alle stemmer tilstede er i dialog med hverandre.
  - Polyfonien som oppstår gjennom den ytre dialogen og deltagerens indre dialoger medfører et mangfold ord / uttrykk som blir tilgjengelig for den enkelte – finne ord for tidligere opplevelser som det ikke er satt ord på.
  - Fokus på dialog endrer terapeutens posisjon fra å være en som intervensjonerer til å være deltager i en gjensidig prosess.
  - Klientens emosjonelle tilstand og mangfold kommer bedre fram gjennom dialogiske samtaler.

Dialogens helbredende kraft

- Min forskning
  - Samspillet mellom den ytre dialogen og deltagerens indre dialoger i det som oppleves som viktige / betydningsfulle sekvenser av samtalen.
  - Samspillet mellom den ytre dialogen og terapeutens indre dialog i sekvenser av samtalen som bare terapeuten opplever som viktige / betydningsfulle sekvenser av samtalen.

Dialogens helbredende krefter

- Funn:
  - Den samme ytre dialogen utløser et mangfold av indre stemmer og dialoger. Ingen av dem er like.
    - Dette ansees å ha sammenheng med at et uttrykk sin mening oppstår i samspillet mellom den som uttrykker noe og den enkeltes respons på dette uttrykket.
  - Mangfoldet bidrar til en utvidelse av polyfonien som er tilstede i samtalene.
  - Polyfonien gir deltagerne anledning til å tilegne seg nye perspektiver på det som presenteres som et problem.

Dialogens helbredende krefter

- Funn:
  - Hvor ofte den enkelte uttrykker seg har ingen sammenheng med hvor stort utbytte vedkommende har av samtalen.
    - Dette kan tyde på at det er samspillet mellom den ytre dialogen og den enkeltes indre dialog er det som er den vesentlige faktoren i samtalen.
  - Den ytre dialogen og deltagerens indre dialoger kan betraktes som en dynamisk prosess, og en grunnleggende faktor for å fremkalle en rik polyfoni.
  - At vi terapeuter skal stole på selve samtalen, at den bringer oss til temaer som er viktig når deltagerne er klare for å snakke om dette og mindre på samtalemetoder.
  - Dette vil utfordre terapeuten ved at vedkommende da har mindre kontroll over samtalen.

Dialogens helbredende krefter

- Funn med fokus på deltageres indre dialoger:
  - Deltageres indre dialoger beveger seg mellom to ulike posisjoner.
    - **Tilstedeværelse**
    - **Reflekterende posisjon.**
  - Disse to ulike posisjonene gir deltagerne muligheten til å oppleve / se det som uttrykkes fra forskjellige perspektiver.
  - Dette gir igjen tilgang på flere forskjellige opplevelser, tanker, følelser som til da ikke har vært tilgjengelig.
  - Den aktuelle bevegelsen er nødvendig for at deltagerne skal kunne lytte og forstå de andres uttrykk og respondere på dem på en autentisk og måte som er til hjelp.

Dialogens helbredende krefter

- Funn med fokus på deltagerens indre dialoger:
  - I deltagerens indre dialoger finner vi også bevegelse i tid
    - **Fra nåtid til fortid og tilbake**
    - **Fra nåtid og tilbake**
    - **Fra nåtid til fremtid**
  - Den bevegelsen, som det er flest av, er fra nåtid til fortid og tilbake. Dette tolker vi som at det å være i slike samtaler handler om å gjenfortelle narrativer, og at det å gjenfortelle narrativer i en samtale innebærer denne bevegelsen i tid.

Dialogens helbredende krefter

- Funn med fokus på deltagerens indre dialoger:
  - Noe av den terapeutiske effekten i det å gjenfortelle narrativer i en dialogisk prosess skjer gjennom bevegelsene mellom tilstedeværelse / refleksjon og bevegelse i tid.
  - Dette er indre dialoger med bevegelser (mellom ulike posisjoner og i tid) som skjer samtidig og som danner en dynamikk som gjør at samtalen lever sitt eget liv – ingen samtaler blir like.
  - Den ytre dialogen påvirker den enkeltes indre dialoger på flere måter å vise versa.

Dialogens helbredende krefter

- Terapeutens indre dialoger.
  - Vi fant det interessant å se hvordan «profesjonell kunnskap» ble tilpasset den ytre dialogen. Ikke på en eksplisitt måte, men mer en implisitt måte.
    - Nesten ingen av terapeutenes indre dialoger inneholdt det vi kan kalle profesjonelle begrep eller uttrykk.
    - Nesten alle indre dialoger inneholdt ord og uttrykk som var adressert til den ytre dialogen.
    - Dette kan forstås som at profesjonell kunnskap ikke er eksplisitt tilstede, men implisitt tilstede i samtalen.
  - Dette funnet kan forstås som at en «ikke vitende posisjon» (Anderson & Goolishian, 1992) var dominerende blant terapeutene.

Dialogens helbredende krefter

- Terapeutens indre dialoger.
  - Terapeutens egne narrativer og profesjonelle kunnskap er på en måte alltid tilstede i samtalen.
    - Dette gir terapeuten anledning til å «gi liv» til de narrativer som blir fortalt – inntoning, empati og lignende.
  - Når den ytre dialogen fra terapeuten blir for monologisk har de andre deltagerne en tendens til å «forlate» den ytre dialogen å forbli i sin egen indre dialog.
  - Når den ytre dialogen blir for emosjonell for terapeuten skjer det samme med terapeuten.

Dialogens helbredende krefter

- **Takk for oppmerksomheten!**